

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

« ___ » _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»

на тему: **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ В ІТ-СФЕРІ»**

Виконавець:

Студент ЦЗФН
Кузнецов Олексій Євгенович

Науковий керівник:

к.е.н, доцент
Горбаченко Станіслав Анатолійович

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ В ІТ –СФЕРІ В УКРАЇНІ	
1.1 Загальна характеристика бізнес – ідеї	6
1.2 Правові основи здійснення підприємницької діяльності в ІТ – сфері.....	11
1.3 Обґрунтування організаційно-правової форми та системи оподаткування майбутнього бізнесу.....	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ НОВОГО ПІДПРИЄМСТВА В ІТ - СФЕРІ	
2.1 Аналіз зовнішнього середовища вітчизняної ІТ - сфери	25
2.2 Визначення внутрішніх конкурентних переваг майбутнього бізнесу.....	34
2.3 Аналіз інвестиційних та операційних витрат за проектом «4App».....	42
РОЗДІЛ 3. ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЕКТУ «4APP»	
3.1 Прогнозування доходів та прибутку від реалізації додатків в «App Store».....	49
3.2 Розрахунок показників економічної ефективності проекту	54
3.3 Основні ризики в ІТ - сфері та шляхи їхньої мінімізації.....	59
ВИСНОВКИ.....	68
Список використаних джерел.....	71

ВСТУП

Актуальність теми випускної роботи. В сучасному світі бізнес – це найпрогресивніша система ведення господарства. Головна суспільна функція підприємця зводиться до вивчення потреб суспільства та їх задоволення. У ринковій економіці саме підприємець першим повинен розгадати, які товари й послуги завтра знадобляться споживачам. Він краще знає їхні потреби, прогнозує, а іноді й створює, запитує, відстежує тенденції. Лише підприємець здатний організувати діяльність таким чином, щоб затрачені ресурси дали найбільший ефект.

Одним з найбільш привабливих варіантів для започаткування власної справи є сфера послуг. Основною перевагою сфери послуг, з точки зору організації майбутнього бізнесу, є те, що більшість її галузей не потребують на свій розвиток великих фінансових ресурсів та мають порівняно швидкий термін окупності. Це є особливо важливо для інноваційних сегментів сфери послуг, таких як сектор інформаційних технологій (ІТ).

Орієнтація на ІТ - сектор забезпечує економічне зростання майже всіх розвинених країн і деяких країн, що розвиваються. Враховуючи глобальний характер продукції ІТ – сектору, при наявності стійких конкурентних переваг він може також стати однією із провідних галузей економіки України. Незважаючи на швидкі темпи зростання, український ІТ-ринок у світовому масштабі залишається невеликим і складає близько 1% від загальносвітового показника. При цьому його зростання відбувається в першу чергу не за рахунок збільшення частки України, а за рахунок зростання загального обсягу світового ринку.

Успішна діяльність суб'єктів бізнесу в сфері ІТ є одним з найбільш дієвих засобів вирішення таких першочергових соціально-економічних проблем, як: прискорення структурної перебудови економіки, впровадження досягнень науково – технічної революції, забезпечення насиченості

внутрішнього ринку сучасними ІТ продуктами та послугами, створення конкурентного середовища, додаткових робочих місць, поліпшення інвестиційного клімату, забезпечення ефективного використання кадрового потенціалу тощо. Це обумовлює актуальність обраної теми випускної роботи.

Проблеми створення та функціонування суб'єктів підприємницької діяльності знайшли своє відображення в працях О.М. Гайдаржийської, В.А. Карпова, Р.П. Дудяк, Ю.В. Маркової, О.М. Шубалій та інших. В той самий час безпосередньо ІТ – сферу досліджували П.Д. Біленчук, О.А. Більовська, С. А. Горбаченко, О.В. Кіндрат, Н.П. Мешко, Л.Ю. Феліксова, Б.О. Ходакевич.

Мета випускної роботи: дослідити теоретичні, методологічні аспекти та прикладні аспекти створення підприємства в ІТ - сфері.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких завдань:

- розглянути теоретичні аспекти започаткування власної справи в ІТ-сфері;
- визначити організаційно-правові умови функціонування майбутнього підприємства;
- проаналізувати конкурентне середовище ІТ - сфери;
- визначення внутрішні конкурентні переваги майбутнього бізнесу;
- провести SWOT-аналіз ТОВ «4App»;
- сформулювати інвестиційні та операційні витрати проекту;
- спрогнозувати прибуток від функціонування;
- розрахувати показники економічної ефективності проекту;
- проаналізувати проектні ризики та можливі шляхи їхньої мінімізації.

Предмет дослідження – бізнес-проекування започаткування власної справи в ІТ - сфері.

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування доцільності створення підприємства з розробки мобільних додатків з подальшим продажем за допомогою платформи «App Store».

Методи дослідження. В процесі написання випускної роботи використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи, а саме: групування і порівняння – в процесі аналізу конкурентів; розробки висновків на основі отриманих результатів аналітичних досліджень; метод стратегічного планування – SWOT-аналіз для виявлення сильних, слабких сторін можливостей і переваг нового ІТ – підприємства перед конкурентами; графічний метод – для наочного відображення аналізованих показників; метод фінансового аналізу – для розрахунку грошового потоку, прибутку і рентабельності. В процесі обробки інформації використовувалась комп'ютерна програма Microsoft Excel. Для економічного обґрунтування проекту використовувалась комп'ютерна програма Project Expert 6.1 Professional.

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації та монографічні видання вчених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності офіційних статистичних збірників. Аналіз ІТ - ринку проводився з використанням звітів консалтингових агентств з відкритого доступу у мережі Інтернет.

ВИСНОВКИ

В результаті розгляду теоретичних питань щодо реалізації власної бізнес-ідеї в ІТ – сфері, практичних аспектів функціонування подібних підприємств, а також закордонного досвіду, у випускній роботі зроблено наступні висновки.

1. Для України ІТ – сфера має важливе значення, адже на тлі економічної та політичної кризи, вона здатна не тільки самостійно розвиватися, але й забезпечити функціонування багатьох суміжних галузей. Отже в роботі пропонується бізнес – ідея створення підприємства з виробництва програмного забезпечення та додатків для мобільних телефонів на платформі компанії «Apple». Означена компанія пропонує розробникам створювати різні додатки, які потім реалізуються споживачам за допомогою магазину додатків «App Store». Для реалізації бізнес – ідеї планується зареєструвати ТОВ «4App», який буде працювати на 3-й групі спрощеної системи оподаткування зі ставкою 5%. За КВЕД бізнес – ідея відноситься до 62.01 «Комп'ютерне програмування».

2. Розвиток вітчизняної ІТ- індустрії значно випереджає середні темпи розвитку сегменту у світі, його темпи зростання останні 5 років знаходяться на рівні на 11-26% на рік, а обсяг ринку за офіційними даними перевищив в 2018 році позначку 5 млрд. дол. Однак в світовому масштабі він залишається невеликим і складає не більше 1%. Крім прямого вкладу ІТ- сектор робить й непрямі внески в економіку. Наприклад, депозити ІТ-спеціалістів в банках за 2018 рік склали 5,8 млрд. грн., а обсяг обов'язкового продажу валютної виручки - 2 млрд. грн.

3. За офіційними даними у 2018 р. в Україні було зареєстровано понад 12,6 тис. ІТ- компаній. Проте на обліку Держстату перебувають й ліквідовані компанії, тож кількість тих, які реально функціонують, може бути значно менша. Серед них понад 3 тис. сервісних компаній, більше 1 тис. стартапів і

продуктових компаній, близько 20 R&D-центрів, 5 профільних асоціацій і до 15 IT-кластерів. До українського IT-ринку долучаються не лише компанії, засновані вітчизняними IT-спеціалістами, але й закордонні фірми, які зацікавлені у роботі в Україні.

4. Велика динамічність ринкових процесів в IT – секторі змушує операторів ринку постійно інвестувати кошти в нові наукові дослідження і розробки, систематично здійснювати аналіз ринку та приділяти підвищену увагу діяльності конкурентів. Тільки наявність стійких конкурентних переваг дозволяє сподіватися на комерційний успіх будь-якої розробки. Згідно SWOT-аналізу конкурентні переваги ТОВ «4App» повинні ґрунтуватися на певних технологічних та маркетингових аспектах.

5. Сумарні стартові витрати за проектом ТОВ «4App» склали 165,1 тис. грн., а найбільшу частку в них (61%) – витрати на обладнання. Джерелом виступають власні та позикові кошти у співвідношенні приблизно 60 на 40. В свою чергу валові постійні витрати складуть 65,1 тис. грн. на місяць або 781,2 тис. грн. на рік. У свою чергу до змінних витрат слід віднести змінну частину заробітної плати – 50% від доходів, які планується отримувати від продажу програмних продуктів кінцевим споживачам. Крім того підприємство буде сплачувати єдиний податок у розмірі 5 % від доходу.

6. За умови реалізації лише означених трьох додатків, доходи ТОВ «4App» складуть 154 тис. дол. на рік або 4312 тис. грн. З отриманої суми доходу, 30% складає комісія компанії «Apple». Отже, за умови реалізації лише означених трьох додатків, доходи ТОВ «4App» складуть 154 тис. дол. на рік або 4312 тис. грн.

7. Баланс кеш-фло набуває позитивних показників майже від самого початку реалізації проекту. Згідно плану з доходів вже починаючи з другого кварталу ТОВ «4App» буде отримувати прибуток від нового напрямку бізнесу, а наприкінці 2019 року прибуток досягне планових значень у розмірі 661,4 тис. грн. у розрахунку на квартал.

8. При ставці дисконту 28 %, дисконтований період окупності складе 7 місяців. При цьому чистий приведений дохід складе понад 5580 тис. грн. за 4 роки. Надвисоке значення індексу прибутковості, навіть як для проектів в ІТ – сфері (24,21) свідчить про доцільність здійснення інвестицій. Внутрішня норма рентабельності складає 3769 %, що значно перевищує ставку дисконту та свідчить про високу надійність та наявність фінансової міцності проекту.

9. Розрахунок умов беззбитковості показав, що мінімально можливим рівнем продажу на кінець першого року реалізації проекту буде 3606 завантажень в місяць, а в розрахунок операційного плану можливий рівень завантажень на той же період складає 12500. Тобто ми маємо зону безпеки у 8894 завантажень (246,6% від порогу рентабельності). Це свідчить про наявність резерву для запобігання можливих ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексунин В. Электронная коммерция и маркетинг в Интернете / В. Алексунин, В. Родигина. - М.: Дашков и Ко, 2015. - 216 с.
2. Аналіз ринкової кон'юнктури: навчальний посібник/ Горбаченко С.А., Андрейченко А.В., Карпов В..А. та ін.- О: ОНЕУ, 2014.- 345 с.
3. Бабанін О. С. Статистика розвитку ІТ-ринку в США, Україні й світі / О. С. Бабанін // Статистика України. – 2013. – № 1. – С. 22–27.
4. Балджи М.Д. Конкурентоспроможність національної економіки в контексті управління розвитком інтеграційних зв'язків України / М.Д. Балджи // Економічний вісник університету: зб. наук. пр. – Вип. 22/1. – 2014. – С. 173 – 179
5. Балджи М.Д. Тенденції розвитку підприємництва в Україні та Одеській області // Економічні інновації: зб. наук. праць. – Вип. 59. – 2015. – С. 52-59
6. Балюк В. Украинский сегмент сети Internet: состояние и перспективы развития / В. Балюк // Сети и телекоммуникации.- 2014. - №2.-С.10-20.
7. Безкоровайна С.В. Дослідження підходів до формування цінової стратегії підприємства.//Актуальні проблеми економіки. – 2017. - №2(20). – с.49-52.
8. Берсуцький Я. Г. Онлайновий електронний бізнес: механізми забезпечення: монографія / Я. Г. Берсуцький, Л. С. Вінарік, Н. Ф. Васильєва, Л. Н. Харламова, О. М. Щедрін; НАН України, Ін-т економіки пром-сті, Донец. ун-т економіки та права. - Донецьк, 2010. - 275 с.
9. Біленчук П. Д. Правовий аспект використання Інтернет-технологій в Україні / П. Д. Біленчук, В. І. Гаєнко, Л. В. Борисова, М. В. Козир // Право і безпека . - 2012. - № 3. - С. 14-16.

10. Більовська О.А. Конкурентоздатність ІТ-галузі та ІТ-аутсорсингу в Україні: шляхи оптимізованого управління [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4161>
11. Войнаренко С.М. Ключові фактори успіху в комунікаційній політиці підприємств / С.М. Войнаренко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – Хмельницький, 2007. – № 6, Т. 1. – С. 231–233.
12. Вольфсон Б. Гибкое управление проектами и продуктами / Б. Вольфсон. – СПб. : Питер, 2015. – 144 с.
13. Ворона Т. 6 всесвітньо відомих ІТ-компаній, створених в Україні. Сайт «Інтернетбізнес в Україні». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ain.ua/545000>
14. Гайдаржийська О.М. Напрями конкурентоспроможності / О.М. Гайдаржийська, О.Г. Чернікова // Проблеми підвищення конкурентоспроможності підприємства. - 2014. - № 38. - С. 47-50.
15. Гаспаріан М.С. Применение информационных технологий в экономике / М.С. Гаспаріан, Г.Н. Лихачева, С.В. Григорьев, В.П. Божко. - М.: МЭСИ, 2010. — 49 с.
16. Горбаченко С.А. Особливості формування пропозиції на ринку програмного забезпечення /С.А.Горбаченко// Інноваційна економіка. – 2009. - №3. - С. 120-125
17. Горбаченко С.А. Проблеми формування конкурентного середовища ринку програмного забезпечення /С.А.Горбаченко// Вісник соціально – економічних досліджень: збірник наукових праць. - 2010 №40.- С. 41-46
18. Горбаченко С.А. Шляхи збільшення обсягів експорту програмного забезпечення /С.А.Горбаченко// Вісник соціально – економічних досліджень: збірник наукових праць. – 2009. - №36. - С. 47 - 52

19. Добрава Н.В. Проблеми підвищення конкурентоспроможності підприємства // Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: матер. четвертої міжнарод. конф. 2015 р. - Одеса: Атлант, 2015. - С.29-30.
20. Драчов В. Мобільна торгівля як один з перспективних напрямків електронної торгівлі / В. Драчов // Журн. європ. економіки . — 2018. — 4, N 2. — С. 242-254.
21. Дудяк Р. П. Маркетингове забезпечення конкурентоспроможності підприємств у формуванні їх збутової політики / Р. П. Дудяк, С. Я. Бугіль, О. Р. Дудяк // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". Логістика. - 2009. - № 649. - С. 268-275.
22. Дьяконов В.П. Internet. Настольная книга пользователя / В.П. Дьяконов. - М.: Солон. - Р, 2016. – 96 с.
23. Закон України Про Національну програму інформатизації/ Відомості Верховної Ради України. – Офіц. Вид.- К.: Парлам. вид-во, 1998. - 35с.
24. Закон України Про авторське право і суміжні права /Відомості Верховної Ради України. – Офіц. Вид.- К.: Парлам. вид-во, 1994. - 64с.
25. Закон України Про інформацію / Відомості Верховної Ради України. – Офіц. Вид.- К.: Парлам. вид-во, 2011. - 41с.
26. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11 січня 2001 року № 2210-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – С. 64.
27. IT-сектор Украины может вырасти в два раза к 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korrespondent.net/business/economics/3752603-IT-sektor-ukrayny-mozhetvyrasty-v-dva-raza-k-2020>.
28. Карпов В.А. Аналіз підприємницьких проектів: навчальний посібник / Горбаченко С.А., Карпов В.А.- О: ОНЕУ ротاپринт, 2013.- 241с.

29. Кіндрат О.В. Сучасні інформаційні технології – найперспективніша інвестиція у розвиток підприємства / О.В. Кіндрат // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Ґжицького. - 2016,. – т. 18 № 2 (69). – с. 72-74.
30. Коломієць Г. Інформаційна продукція: ринок, маркетинг, підготовка кадрів / Коломієць Г., Маньковський А.- К.: Либідь, 2011.- 292с.
31. Кулинич О. О. Напрями розвитку ІКТ-сфери у забезпеченні належного рівня конкурентоспроможності на міжнародному ринку ІТ-послуг / О. О. Кулинич, С. В. Войтко. // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – № 1. – С. 40-44.
32. Маркова Ю.В. Ключові успіху провідних компаній в сфері формування виробничих стратегій в умовах економіки знань / Ю.В. Маркова // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.- 2005.- №6,Т.1.- С. 75-80.
33. Мачуга Р. І. Сучасний стан ринку інформаційно-комунікаційних технологій України / Р. І. Мачуга, О. С. Борух // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – № 3. – С. 266 – 270.
34. Мешко Н. П. Перспективи розвитку сфери ІТ як провідної інноваційної галузі України / Н. П. Мешко, М. К. Костюченко // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Менеджмент інновацій». – 2015. Випуск 4. – С. 71 – 77.
35. Огляд ІТ ринку в Україні. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrbiznes.com/analytic/marketing>
36. Офіційний веб – сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
37. Офіційний веб – сайт компанії IDC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.idc.com/>.
38. Пастухов О.М. Авторське право в Інтернеті: Навч. посіб. / О.М. Пастухов ; Акад. прав. наук України. НДІ інтелект. власності. — К.: Шк., 2009. — 143 с.

39. Пиріг С. О. Інформаційні технології та їх використання на підприємствах України / С. О. Пиріг, О. А. Нужна // Економічний форум. – 2014. – № 3. – С. 190–195
40. Плескач В.Л. Формування ринку інформаційних послуг в Україні: дис. кандидата екон. наук: 08.02.03 / Плескач Валентина Леонідівна.- К., 2006.- 215с.
41. Портер М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов/ Майкл Е. Портер; Пер. с англ. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2015. — 454 с.
42. Правове регулювання електронної комерції: [монографія] / за ред. д-ра юрид. наук, проф. Л.Д. Тимченка. - Ірпінь: Національний університет державної податкової служби України, 2008. - 236 с.
43. Проблеми підвищення ефективності господарювання в народногосподарському комплексі (на мезо- та мікроекономічних рівнях): монографія / за ред. А.І. Ковальова, Н.В. Сментини. – Одеса: Атлант, 2013. – 398 с.
44. Расмуссон Дж. Гибкое управление IT-проектами. Руководство для начинающих самураев / Дж. Расмуссон. – СПб. : Питер, 2012. – 272 с.
45. Савчук Н.В. Інтернет-послуги – фактор підвищення конкурентоспроможності національних компаній / Н.В. Савчук // Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. праць. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – Вип. 15. – С.334-339.
46. Савчук Н.В. Кіберзлочинність: зміст та методи боротьби / Н.В. Савчук // Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. праць. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – Вип. 19. – С. 338-342.

47. Сандугей В. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на розвиток українського ринку праці / В. Сандугей // Україна: аспекти праці. – 2014. – № 1. – С. 29–34.
48. Тедеев А.А. Электронная коммерция (электронная экономическая деятельность): правовое регулирование и налогообложение / А.А. Тедеев. М.: Приориздат, 2012. - 224с.
49. Украинское IT в цифрах: индустрия состоялась как ключевая для экономики Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://dou.ua/lenta/columns/it-in-figures/>.
50. Феліксова Л.Ю. Формування міжнародної конкурентоспроможності IT - сектору України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4997>
51. Ходакевич Б.О. Перспективи розвитку національного IT – сектору [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2015/29.pdf
52. Чайковська М. П. Стратегії розвитку IT-ринку України в умовах фінансової кризи / М. П. Чайковська // Вісник соціально-економічних досліджень/ Збірник наук праць. Вип. № 35, 2009. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – С. 132–138.
53. Шейко В. М. Інтернет в сучасному світі / В. М. Шейко, Б. М. Смоляницький // Вісн. Харк. держ. акад. культури . Бібліотекознавство. Документознавство. Інформатика. - 2018. - Вип. 1. - С. 137-143.
54. Шубалій О.М. Методика порівняльної оцінки конкурентних переваг підприємств галузі ринку / Шубалій О.М. // Актуальні проблеми економіки - 2008.-№1.с. 70-77
55. Yakubovskiy S. A. Development of the world market of information technologies in the conditions of transnationalization of international business / S.A. Yakubovskiy, Y.A. Kavetskyi // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2018. – Т.23 Вип. 2 (67). – с. 12-15.